

A tánc hárszervező Könczei Ádám

„8 után Csongorért a tánc hársba. Hú, mennyien, milyen jó hangulat! [...] Csongort ölbe, majdnem 10, mire hazaérünk.” 1979. szeptember 20. csütörtök¹

A belső-erdélyi, mezősegi hagyományos falusi táncalkalmak rendezőit, szervezőit *kezeseknek* nevezték: feladatuk volt a tánc helyszín biztosítása, a zenekar megfogadása, s nem utolsósorban a tánc esemény hirdetése. Ilyen „kezes” volt gyakorlatilag a kolozsvári, de eszmeileg valamennyi erdélyi tánc hársnak Könczei Ádám.² Több volt ő azonban egy egyszerű kezesnél, működése egyfajta egyszemélyes háttérintézményt jelentett az intézményrombolás korszakában: termet intézett, beadványokat és újsághirdetéseket írt, műsorfüzeteket, plakátokat szerkesztett, amelyeket, ha szükség volt, saját maga szórt és ragasztott, miközben bátorította és lelkesítette a tánc hárs fiatalokat, útbaigazította a zenészeket, táncoktatókat. Tánc hárszervezőként folyamatosan küszködött a hatóságokkal, közvetített a tánc hárs és a nagyközönség, a tánc hárs és a média, a tánc hárs és a tánc hársztól idegenkedők tábora, sőt olykor tánc hárszak, tánc hárszasok között. És mivel közügynek tekintette a tánc hárszat, a közművelődés, közoktatás egyik igen fontos alapjának, írásaival megpróbálta a tánc hárszak nemcsak gyakorlati, hanem elméleti háttérét is elősegíteni.

A jelen kötet ezeknek a megjelent vagy kéziratban maradt írásoknak szerkesztett, kronológiai sorrendbe állított, műfajilag igen összetett gyűjteménye. Tartalmazza egyrészt Könczei Ádámnak a tánc hárszal kapcsolatos, folyóiratokban megjelent közművelődési jellegű írásait – *A mi tánc hársunk* (1973), *Tárt kapujú tánc hárszakért* (1977)³ –, másrészt szakmai előadásainak, néptánc tematikájú tanulmányainak kéziratait – *Marosgombási táncok* (1976), *Városi tánc hárszaink feladatköre* (1978), *A pontozó ritmikája* (1979), *A tánc hársvezetők és -oktatók első (gyimesi)*

¹ In: Könczei Csilla (szerk.): *Házatlan csiga. Könczei Ádám naplója*. Kolozsvár, 1998. 348.

² Lásd Ortutay Gyula (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon*. III. kötet, 1980. 301. Könczei Ádám (1928–1983) „néprajzkutató, a kolozsvári *Korunk* szerkesztője. Tanulmányait a kolozsvári Bolyai-tudományegyetemen végezte. 1952–57 között tanár Szalacson, Margittán és Gyergyószentmiklóson. 1957–59 között a kolozsvári Folklor Intézet kutatója. A népmese, népballada kérdéseivel foglalkozik. Tanulmányai és cikkei a romániai magyar folyóiratokban és lapokban jelennek meg.”

³ Könczei Ádám *A mi tánc hársunk* című tanulmányában érdekes és értékes információkat szolgáltat a néptánc hagyomány hetvenes évekbeli erdélyi helyzetéről, kihangsúlyozva négy évvel a tánc hárszak megalakulásai előtt azok fontosságát, a *Tárt kapujú tánc hárszakért* című írásában pedig már örömmel számol be az első kolozsvári, és egyben erdélyi tánc hárs születésének körülményeiről, megpróbálván elsőként felvázolni a tánc hárs lehetséges célkitűzéseit.

tanfolyama (1980).⁴ Ugyanakkor a kötet nem kíván az erdélyi vagy a kolozsvári táncházak történetírása lenni, noha – közlésre adván konkrét eseményekről hírt adó, többnyire kéziratban fennmaradt tudósításokat is – *Táncházak seregszemléje Székelyudvarhelyt* (1978), *Igazi táncház-találkozókat!* (1980), *Aprók táncháza – a sötétben?* (1981), *Magyarpalatkai táncagyományok* (1982)⁵ –, bizonyos értelemben betekintést nyújt egy korszak kultúrtörténetébe.

A kötet szerkesztője egyben „társszerző” is: Kőnczei Ádám összegyűjtött, táncházhoz kapcsolódó leírt szellemi hagyatékának folytatását jelzik az általam jegyzett írások, tanulmányok, igaz, húsz év távlatából és kissé más nézőpontból. „Családi örökség” – mondhatja az olvasó, és valóban, Kőnczei Ádám az édesapám. De meggyőződésem, hogy Kőnczei Ádám esetében joggal beszélhetünk nemcsak egy személyes, hanem egyúttal egy közösségi örökségről is.

Kolozsvár, 2004. novembere

Kőnczei Csongor

⁴ A kükküllővári születésű Kőnczei Ádám már gyermekkorában megismerkedett Maros–Küküllő mente tánc kultúrájával, amelyeket később tudományos igénnyel kutatott, kedvenc férfitáncát, a pontozót pedig mindig is nagy lelkesedéssel népszerűsítette. Ugyanakkor, felismerve a minőségi szakképzés nélkülözhetetlenségét, elkötelezett szorgalmazója volt a gyakorlati néptánc- és népzeneoktatás, illetve az elméleti néptánc- és népzenekutató szakemberképzés megszervezésének.

⁵ A felsorolt írások híven tükrözik Kőnczei Ádám eleven kritikai szemléletmódját: a pusztán tényközlésen túl pontos és tiszta képet nyerhetünk a felmerülő szervezési hibákról, problémákról, adott esetekben a szakértelem hiányáról, vagy éppen a hatósági visszaélésekről.